ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31 ΜΑΪΟΥ 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΜΑΔΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»

ΘΕΜΑ Α

Α1. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα του κειμένου 1 παρουσιάζονται τα οφέλη των ταξιδιών σε ατομικό επίπεδο. Αρχικά, συμβάλλουν στην πνευματική ολοκλήρωση του ανθρώπου με αποτέλεσμα την ευτυχία του, τον ψυχαγωγούν και ενισχύουν τη σωματική και ψυχική του υγεία. Επιπλέον, αποτελούν τρόπο εκτόνωσης από τη δύσκολη σύγχρονη πραγματικότητα και μέσο κατάκτησης της αυτογνωσίας. Τέλος, επιτρέπουν την επαφή του ατόμου με διαφορετικούς πολιτισμούς και τρόπους σκέψης, γεγονός που ενισχύει την πνευματική και μορφωτική του καλλιέργεια. (70 λέξεις)

ΘΕΜΑ Β

Β1.
1 – β
2 – β
3 – α
4 – α
5 – γ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ www.ekpedefsi.gr

Β2.

α. Η συντάκτρια στη δεύτερη παράγραφο του κειμένου οργανώνει τον λόγο της μέσω της αιτιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, παρατίθεται η θέση πως τα ταξίδια μπορούν να ωφελήσουν πνευματικά τον άνθρωπο και να λειτουργήσουν ευεργετικά γι' αυτόν. Αιτιολογείται, λοιπόν, η ανεκτίμητη αξία των ταξιδιών, καθώς μέσω αυτών ο άνθρωπος εξελίσσεται ψυχοπνευματικά και οδηγείται σιγά σιγά στην πολυπόθητη ευτυχία και την αυτοπραγμάτωση. Η αιτιολόγηση αποδεικνύεται και με τη χρήση του αιτιολογικού συνδέσμου «γιατί», αφού στη συνέχεια προβάλλονται τα πολλαπλά ψυχοπνευματικά οφέλη στον άνθρωπο.

Η συντάκτρια επιδιώκει να αποδείξει τη θέση που παρέθεσε στη θεματική περίοδο σχετικά με την ανεκτίμητη αξία των ταξιδιών στον άνθρωπο, ενισχύοντας την επιχειρηματολογία και την αξιοπιστία των λεγομένων της. Για να επιβεβαιώσει τον ισχυρισμό της, επιλέγει να πείσει για την αξία των ταξιδιών χρησιμοποιώντας λογικά επιχειρήματα. Παράλληλα, προσπαθεί να καταστήσει σαφή και κατανοητή τη θέση της προσδίδοντας αξιοπιστία και αντικειμενικότητα.

β. έτσι ώστε: αποτέλεσμα
αν και: αντίθεση-εναντίωση
ή: διάζευξη
καθώς και: προσθήκη
συμπερασματικά: συμπέρασμα

Β3. Ο συγγραφέας του κειμένου 2 αποτυπώνει τις εμπειρίες που κατάφερε να συλλέξει από το ταξίδι του στην Άνω Αίγυπτο. Σε όλη την έκταση του κειμένου εμφανής καθίσταται ο βιωματικός χαρακτήρας, γεγονός που επιβεβαιώνεται από συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που το διακρίνουν. Σε ένα πρώτο επίπεδο, παρατηρείται εκτεταμένη χρήση α' ενικού προσώπου («πηγαίνω / συλλογίζομαι»), το οποίο προσδίδει έντονα βιωματικό, εξομολογητικό, χαρακτήρα, προσωπικό και υποκειμενικό ύφος, καθώς κι έναν τόνο άμεσο που προσδίδει ζωηρότητα και παραστατικότητα. Σε δεύτερο επίπεδο, το κείμενο γίνεται έντονα βιωματικό, καθώς μέσω της αφήγησης και της περιγραφής ως κυρίαρχων αφηγηματικών τρόπων αποτυπώνονται τα όσα είδε, γνώρισε και θαύμασε ο συγγραφέας. Χαρακτηριστικά σημεία αφήγησης είναι τα εξής: «Μπαίνουμε στην Άνω Αίγυπτο. / Φτάσαμε στις Θήβες … Φαραώ. / Και τώρα, σκάβοντας, τις

ανακαλύπτουμε …». Χαρακτηριστικά σημεία περιγραφής είναι τα εξής: «Απέναντι τα βουνά λάμπουν … κατοικούμενης γης. / Τα ανάγλυφα γιγάντια … υμνούν τη μυστική αυτή ένωση.». Τέλος, είναι η καταγραφή προσωπικών σκέψεων του συγγραφέα («συλλογίζουμαι στις τελευταίες πια μεγάλες δυναστείες … την Αίγυπτο») με χαρακτηριστικότερη όλων την επιφωνηματική φράση («Τι καταπληχτικό θέαμα θ' απλώθηκε μπροστά στα αφελή, νηφάλια μάτια των Ελλήνων!»), δηλωτική των προσωπικών συναισθημάτων που βίωσε ο συγγραφέας από την αξέχαστη ταξιδιωτική του εμπειρία, καθώς και του θαυμασμού που αποτυπώνει η επιλογή του θαυμαστικού.

Εναλλακτικό χαρακτηριστικό: α' πληθυντικό → ένταξη στο συλλογικό βίωμα

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Το ποιητικό υποκείμενο ποθεί ένα ταξίδι που θα αποτελεί ένα βάλσαμο για την πικρία που του έχει προκαλέσει η αγάπη. Οι διαδοχικές παρομοιώσεις του καημού με τη θηλιά στον λαιμό και το φίδι που δαγκώνει («σα θηλιά το λαιμό… με δαγκώνει σα φίδι») αποτυπώνουν πολύ παραστατικά τον πόνο που καταδυναστεύει όλο του το «είναι». Γι' αυτό και θέλει να φύγει μακριά, να ξεκινήσει ένα «παράξενο» ταξίδι. Θέλει να βυθιστεί σε μία περιπλάνηση δυστοπική, χωρίς σταματημό, όπου θα συναντά ψυχρούς και έρημους τόπους, γεγονός που εξεικονίζεται πολύ γλαφυρά και από τη χρήση του ασύνδετου σχήματος («Να νιώθω τριγύρω … αστέρι κανένα»). Ένα ταξίδι που θα τον λυτρώσει από την ανθρώπινη επαφή – πιθανόν μια ερωτική απογοήτευση - που του προκαλεί τόσο πόνο. Έτσι, προσωποποιώντας την αγάπη («δε θα' χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα, αγάπη, από σε να χαθώ!») και απευθυνόμενος σ' αυτήν – συνειδητοποιεί ότι μετά από ένα τέτοιο ταξίδι θα εκτονωθεί από το βάρος που έχει στην ψυχή του και δεν θα θέλει να τη χάσει από τη ζωή του.

Αν βρισκόμουν σε τέτοια κατάσταση, πιθανόν να επέλεγα κι εγώ ένα ταξίδι για να ηρεμήσω. Έτσι, θα μπορούσα να τα βρω με τον εαυτό μου, να κατανοήσω τις επιθυμίες μου, να συνειδητοποιήσω την κατάσταση που βιώνω. Όμως, η πλήρης απομόνωση δεν θα ήταν λύση για μένα. Θα ήθελα να βρίσκομαι σε επικοινωνία με άλλους ανθρώπους. Άλλωστε, η ύπαρξή μας αποκτά νόημα μόνο από την επαφή μας με άλλους ανθρώπους!

Εναλλακτικοί κειμενικοί δείκτες: μεταφορές, επανάληψη, επιφώνημα, εικόνες.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Κεντρική έννοια: ταξίδια

Δεδομένα: τα ταξίδια αποτελούν τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης του κάθε ανθρώπου

Ζητούμενα:

α) ισχύει ή δεν ισχύει η παραπάνω θέση της συντάκτριας και γιατί

β) ποιους τρόπους επιλέγει ο κάθε μαθητής για να αναζητήσει την προσωπική του ηρεμία και ισορροπία και γιατί

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στη σχολική εφημερίδα, τίτλος, α' και γ' πρόσωπο ενικού και πληθυντικού.

Τίτλος: Η λυτρωτική εμπειρία των ταξιδιών

Πρόλογος: Βρισκόμαστε ήδη στο τέλος της σχολικής χρονιάς και οι περισσότεροι περιμένουμε με ανυπομονησία τις θερινές διακοπές. Τα ταξίδια που έχουμε οργανώσει είτε οικογενειακά είτε με τους φίλους μας αποτελούν μία «ανάσα» από τη δύσκολη και απαιτητική χρονιά που διανύσαμε. Προσωπικά θεωρώ ότι τα ταξίδια αποτελούν έναν σημαντικό τρόπο εξασφάλισης της ψυχικής ισορροπίας και εκτόνωσης και για αυτό αποτελούν και έναν από τους τρόπους που επιλέγω, όταν θέλω να ηρεμήσω και να αποφορτιστώ.

Ζητούμενο 1ο :

ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΤΟΝ ΠΛΕΟΝ ΕΝΔΕΔΕΙΓΜΕΝΟ ΤΡΟΠΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΕΚΤΟΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥ;

Συμφωνώ διότι τα ταξίδια:

- βοηθούν τον άνθρωπο να αποφορτιστεί από το άγχος της καθημερινότητας και να αποκτήσει εμπειρίες και αναμνήσεις.
- εξασφαλίζουν την ευεξία στο άτομο.

- φέρνουν το άτομο σε επαφή με νέους πολιτισμούς, ανθρώπους και τρόπους ζωής.
- διευρύνουν τους πνευματικούς ορίζοντες του ανθρώπου παρέχοντάς του μόρφωση και ευρύτερη καλλιέργεια.
- περιορίζουν τα φαινόμενα μισαλλοδοξίας, ρατσισμού και δογματισμού λόγω της αλληλεπίδρασης των λαών.
- ικανοποιούν το έμφυτο αίσθημα περιέργειας του ανθρώπου, την ανάγκη εξερεύνησης και ανακάλυψης νέων τόπων.
- ενισχύουν την επαφή με τη φύση και την αναψυχή
- αποτελούν μορφή γνήσιας ψυχαγωγίας

ΩΣΤΟΣΟ μπορεί να υπάρξει κάποια διαφωνία ως προς την αντίληψη ότι τα ταξίδια αποτελούν τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης δεδομένου ότι:

- στη σύγχρονη δύσκολη πραγματικότητα η υλοποίησή τους δεν είναι επιτεύξιμη για όλους.
- κάποιες φορές μπορεί να επιφυλάσσει απογοητεύσεις καθώς δεν εκπληρώνονται οι αρχικές προσδοκίες.
- λόγω της εμπορευματοποίησης του σύγχρονου τουρισμού αλλοιώνεται το φυσικό τοπίο και η παραδοσιακή ταυτότητα κάθε τόπου με αποτέλεσμα να μην αποκομίζει ο επισκέπτης τα οφέλη της επαφής με τη φύση και της γνωριμίας με τον ντόπιο πολιτισμό.

Ζητούμενο 2ο:

ΠΟΙΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ ΘΑ ΕΠΙΛΕΓΑΤΕ ΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΣΑΣ ΑΠΟΦΟΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΖΩΟΓΟΝΗΣΗ;

- ενασχόληση με τις τέχνες (μουσική, κινηματογράφος, θέατρο) που βοηθούν τον άνθρωπο να απαλλαγεί από τη φορτική καθημερινότητα.
- ανάγνωση βιβλίων που παρέχει το καταφύγιο της φαντασίας και αναπτύσσει τους πνευματικούς ορίζοντες.
- ενασχόληση με τον αθλητισμό, ο οποίος εξασφαλίζει την ευεξία και την ψυχική ηρεμία του ατόμου καθώς εκτονώνεται από τα άγχη και τις δυσκολίες της καθημερινότητας.
- επαφή με τον οικογενειακό και τον φιλικό περίγυρο μέσω της οποίας το άτομο συζητά τα προβλήματά του, τα άγχη και τις δυσκολίες του.
- υλοποίηση ταξιδιών

ΚΑΤΑΛΗΚΤΟ www.ekpedefsi.gr

ΣΤΟ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ ΑΥΤΟ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΑΥΤΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

Επίλογος: Συνεπώς, τα ταξίδια αποτελούν έναν πολύ καθοριστικό τρόπο εκτόνωσης και αποφόρτισης για τον άνθρωπο, γι' αυτό και αποτελούν και προσωπική μου επιλογή σε δύσκολες περιόδους. Παράλληλα, υπάρχουν και άλλοι τρόποι ψυχικής εκτόνωσης του ατόμου που μπορούν να αποτελέσουν ερείσματα για τον κάθε άνθρωπο σε περιόδους πίεσης. Ο καθένας μπορεί να επιλέξει αυτόν που του ταιριάζει καλύτερα!

Σχόλιο

Τα φετινά θέματα των Πανελλαδικών εξετάσεων είναι διαβαθμισμένης δυσκολίας. Η επιλογή των μη λογοτεχνικών κειμένων ήταν ενδιαφέρουσα και η περίληψη ήταν βατή, καθώς ήταν σαφώς οριοθετημένο το απόσπασμα από το οποίο οι μαθητές έπρεπε να αντλήσουν πληροφορίες.

Στο Θέμα Β2.α. η ύπαρξη της διαρθρωτικής λέξης «γιατί» παρέπεμπε τους μαθητές στον τρόπο ανάπτυξης με αιτιολόγηση, αν και θα μπορούσαν να εντοπιστούν επίσης παραδείγματα και αίτιο – αποτέλεσμα στην τελευταία περίοδο.

Στο Θέμα Β3. οι μαθητές μπορούσαν να επιλέξουν ανάμεσα σε πολλά χαρακτηριστικά που επιβεβαιώνουν τον βιωματικό του χαρακτήρα. Είναι ένα θέμα «ανοιχτό» που επιδέχεται πολλές ερμηνείες και η βαθμολόγηση θα κριθεί από την επαρκή δικαιολόγηση των επιλεγμένων από τους μαθητές χαρακτηριστικών.

Το ποίημα του Κ. Παλαμά που επέλεξε η επιτροπή εξετάσεων κρίνεται απαιτητικό στην κατανόηση των νοημάτων, ωστόσο περιείχε πολλούς κι εύκολους στην τεκμηρίωση κειμενικούς δείκτες.

Τέλος το θέμα της παραγωγής λόγου ήταν σαφώς διατυπωμένο κι άφηνε στους μαθητές το περιθώριο να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις, ιδίως στο δεύτερο ζητούμενο.

Σημείωση: Οι μαθητές του φροντιστηρίου μας είχαν διδαχθεί τόσο τη θεωρία της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας όσο και τη θεματική ενότητα που ζητήθηκε στα θέματα των φετινών εξετάσεων, στην οποία είχαν εξεταστεί κατά το τελευταίο προσομοιωτικό διαγώνισμα. Οι απαντήσεις μπορούν να αναζητηθούν στις φροντιστηριακές εκδόσεις:

- *«Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Λυκείου, Α' τεύχος»*
- *«Λογοτεχνία Γ' Λυκείου»*
- *«Λεξικό Εννοιών Α', Β', Γ' Λυκείου»*

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ www.ekpedefsi.gr